

tot aan je pensioen werken

Zelf training geven

aanpak training

- 2 Voorbereiding
- 3 Deze training geven
- 4 Introductie
- 5 Werken tot aan je pensioen
- 6 Akkoord of niet akkoord?
- 7 Als ik kon toveren
- 8 Breng je werk in kaart
- 8 Afsluiter

**WERKBAAR
WERK!**

2 uur

Vorbereiding

Waarover gaat het

Tot aan het pensioen werken is niet voor iedereen even haalbaar. De training kan gaan over hoe je langer met goesting aan de slag kan blijven en hoe de kwaliteit of werkbaarheid van het werk daartoe bijdraagt. Je kan het hebben over die zaken die de haalbaarheid van het pensioen aantasten zoals bv. belastende arbeidsomstandigheden. Daarnaast kan je ingaan op wat kan helpen om langer aan de slag te blijven, vb. aangepast werk.

Je kunt uitleggen wat een innovatieve arbeidsorganisatie is en samen onderzoeken hoe dit kan helpen bij de haalbaarheid van werken tot aan het pensioen.

Doelpubliek

Training geven over werken tot aan je pensioen kan zich richten op:

- leidinggevenden en HR-verantwoordelijken
- medewerkers
- vakbondsvertegenwoordigers
- zelfstandige ondernemers

Materiaal

Dit heb je nodig tijdens deze training:

- Presentatie
- Papier en schrijfmateriaal
- Postkaarten

Deze training geven

De training is opgedeeld in verschillende **activiteiten**. Bij elke activiteit staat een korte **instructie** voor de trainer en een lijst van de **materialen** die bij de activiteit horen. Neem ter voorbereiding van de training de instructies door.

In deze training komen de volgende activiteiten voor:

- **Leg uit**
Leg iets uit aan de deelnemers. Gebruik hiervoor de presentatie.
- **Bespreek**
Laat de deelnemers de vragen of onderwerpen uit de presentatie bespreken.
- **Doe-opdracht**
Een doe-opdracht kan verschillende vormen aannemen waarbij de deelnemers actief met iets aan de slag gaan. Lees de volledige instructie in de leslijn.
- **Stellingen**
Verdeel de ruimte in twee delen. Lees de stellingen uit de presentatie voor en laat de deelnemers zich in de ruimte verdelen in de kampen “eens” en “oneens”. Gebruik de resultaten om een dialoog te starten.
- **Afsluiter**
Laat de deelnemers nadenken over wat ze willen onthouden uit de training. Gebruik hier eventueel vragen uit de presentatie voor. Laat de deelnemers dit opschrijven op de postkaart.

Introductie

LEG UIT

Instructie

Leg aan de deelnemers uit waar deze training over zal gaan.

Presentatie

Tot aan het pensioen werken is niet voor iedereen even haalbaar. In deze training gaan we op zoek naar hoe je met goesting aan de slag kan blijven en hoe de kwaliteit of werkbaarheid van het werk daartoe bijdraagt. We gaan daarbij dieper in op zaken die de haalbaarheid van het pensioen aantasten zoals bv. belastende arbeidsomstandigheden en op wat kan helpen om langer aan de slag te blijven, vb. aangepast werk.

Werken tot aan je pensioen

BESPREEK

Instructie

Om het thema aan te brengen, start je deze training met een groepsgesprek waarbij je de vragen uit de presentatie bespreekt met de deelnemers. Zo kunnen deelnemers nadenken over hoe je dit onderwerp bespreekbaar maakt binnen de organisatie en over hoe je tot verbetering kan komen.

Vragen

1. Wat zijn belastende arbeidssituaties?
Op welke manier zijn deze situaties meer belastend als je ouder bent?
2. Wat is de mate van flexibiliteit binnen de job of organisatie?
3. Hoe is de relatie met de direct leidinggevende?
4. Wat doet een organisatie nu al voor (jongere) medewerkers in functie van het volhouden van de job?
In welke mate is er loopbaanplanning, personeelsplanning?
5. Wat betekent aangepast werk voor jou?
6. Welke jobs zijn bij jullie aanpasbaar en welke niet?
Waarom?
Wat zijn mogelijke oplossingen?
7. Wat maakt het (aangepast) werken haalbaar?
Zijn er verschillen tussen groepen (gender, leeftijd,...)?
8. Welke stappen moet je zetten binnen de organisatie om tot aangepast werk te komen?

Akkoord of niet akkoord?

STELLINGEN

Instructie

Verdeel de ruimte in twee delen. Lees de stellingen uit de presentatie voor en laat de deelnemers zich in de ruimte verdelen in de kampen “eens” of “oneens”. Gebruik de resultaten om een dialoog te starten.

MATERIAAL

- Papier
- Schrijfmateriaal

Stellingen

1. Werken tot 67 zal nooit voor iedereen haalbaar zijn.
2. Als we creatief omspringen met de manier waarop we werken, kunnen we iedereen aan boord houden.
3. Voor de mensen die dreigen uit te vallen moeten we onmiddellijk aangepaste maatregelen nemen.
4. Werken tot aan de pensioenleeftijd is eigenlijk alleen maar een probleem voor mensen die zwaar fysieke arbeid moeten verrichten.

Als ik kon toveren

BESPREEK

Instructie

Laat deelnemers in groepjes van 2 à 4 werken rond de oefening “Als ik kon toveren, dan ...”. Laat de deelnemers daarna hun ideeën plenair uitwisselen en nadenken over welke ideeën nu al zouden kunnen worden uitgevoerd in de organisatie. Voor dit gesprek kunnen de deelnemers de onderwerpen uit de presentatie gebruiken.

Onderwerpen

1. Als ik kon toveren, dan zou ik in mijn huidige job een aantal dingen veranderen. Dit is hoe ik het zou doen: ...
2. Als ik kon toveren, dan zou ik een loopbaan anders opvatten. Dit is hoe ik het zou doen: ...
3. Als ik kon toveren, dan zou ik de job van mijn collega/medewerker anders inrichten. Dit is hoe ik het zou doen: ...
4. Als ik kon toveren, dan zou ik de productie van de onderneming anders inrichten. Dit is hoe ik het zou doen en wat het gevolg is voor het inrichten van het werk: ...

Breng je werk in kaart

DOE-OPDRACHT

Instructie

De deelnemers schatten voor zichzelf in op een schaal van 0 tot 10 hoe haalbaar ze het achten om hun huidige job tot aan hun pensioen te doen. Vervolgens maken ze een lijst van factoren die de haalbaarheid bemoeilijken en rangschikken ze deze van kleine tot grote impact. Elke deelnemer mag het resultaat van de oefening presenteren. Het doel is om de eigen ervaringen en perspectieven naar voor te brengen. Vraag welke inzichten deze oefening heeft gegeven, gebruik de vragen uit de presentatie.

MATERIAAL

- Papier en schrijfmateriaal

Vragen

1. Waarom is het wel/niet haalbaar om dezelfde job te blijven doen tot aan je pensioen?
2. Indien niet: wat moet veranderen? Kan dit binnen jouw organisatie? Waarom wel/niet?
3. Stel dat je aangepast werk mag doen. Hoe moet dit eruit zien om te kunnen werken tot aan je pensioen?
4. In hoeverre bereidt jouw organisatie zich voor op het pensioen van medewerkers? Welke maatregelen en praktijken zijn gangbaar? Zijn er loopbaanplannen? Wat is de inhoud en kwaliteit hiervan? Zijn er 'opvolgers' die ingewerkt worden?
5. Voor zelfstandige ondernemers: hoe zorg je ervoor dat je zaak blijft draaien tot aan je pensioen? Wat kan je zelf nog doen tot aan je pensioen? Wat niet? Hoe kan je hiervoor een oplossing zoeken?

Afsluiter

DOE-OPDRACHT

Instructie

Laat elke deelnemer kort formuleren wat die meeneemt naar de volgende werkdag(en) op de postkaart.

MATERIAAL

- Postkaarten